

ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARLARI, GÖRÜLMEKTE OLAN DAVALARDA DİKKATE ALINIR

Danıştay 4. Daire, 09.5.2011 tarih ve 2011/2546 E., 2011/3384 k., sayılı kararında; Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının görülmekte olan davalarda dikkate alınacağına hükmetti.

Danıştay 4. Dairenin aksi yöndeki Vergi Mahkemesi kararını bozma gerekçesi şu şekildedir: *“Anayasa’nın 153. maddesinin 2. fıkrasında, Anayasa Mahkemesi’nin, bir kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümlerinin, iptal kararlarının Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkacağı, gereken hallerde Anayasa Mahkemesi’nin iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabileceği, bu tarihin, kararın Resmi Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemeyeceği, 5. fıkrasında da, iptal kararlarının geriye yürümeyeceği hükmüne yer verilmiştir. Anayasa Mahkemesi’nin 08.01.2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 15.10.2009 günlü E: 2006/95, K: 2009/144 sayılı kararıyla, Gelir Vergisi Kanunu’nun 103. maddesinde yer alan “fazlası %35 oranında” ibaresinin ücret gelirleri yönünden iptaline, iptal hükmünün altı ay sonra yürürlüğe gireceğine karar verilmiştir.*

Anayasa Mahkemesi’nce bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tümünün ya da bunların belirli hükümlerinin Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilmiş olduğu bilindiği halde görülmekte olan davaların Anayasa’ya aykırılığı saptanmış olan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesi, Anayasa’nın üstünlüğü prensibine ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceği için uygun görülemez. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi’nin verdiği iptal kararlarının, itiraz yoluna başvurulmasını isteyen kişi ya da kişiler tarafından açılan davaların yanı sıra, iptal edilen hüküm ya da hükümler esas alınarak hakkında uygulama yapılmış olan kişiler tarafından açılan ve görülmekte olan davalarda da uygulanması zorunludur.

Bu hukuksal durumun doğal sonucu olarak, bir kanun ya da kanun hükmünde kararnamenin uygulanması nedeniyle dava açmak durumunda kalan ve Anayasa’nın 153. maddesi uyarınca itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasını isteme hakkına sahip olan kişilerin de, hak ve menfaatlerini ihlal eden kuralın iptal davası veya itiraz yoluyla daha önce yapılan başvuru sonucunda Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmiş olması halinde, iptal hükmünün hukuki sonuçlarından yararlanması gerekeceği açıktır. Anayasa Mahkemesi’nce verilen iptal kararının henüz Resmi Gazete’de yayımlanmaması veya uygulama tarihinin yukarıda belirtilen amaçla ayrıca belirlenmesi halinde, iptal edilen yasa kuralının uygulanmasının sürdürülmesi nedeniyle bu uygulamaya karşı dava yoluna başvuracakların iptal kararının hukuki sonuçlarından yararlanamayacaklarının kabulü mümkün değildir. Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararları, yayımlandığı tarihte iptal edilen yasa kuralını yürürlükten kaldırır. Ancak, gerekli durumlarda Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi erteleyebilir. Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararının yürürlüğünü ileriye dönük olarak ertelemesi, yasama organına iptal kararının gerekçesine uygun olarak yeni bir düzenleme için zaman tanımak ve hukuksal bir boşluğun doğmamasını sağlamak amacıyla yöneliktir. İptal kararının ileriye dönük olarak ertelenmiş olması, yargı yerlerince görülmekte olan uyuşmazlıklarda Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilen yasa kuralının uygulanması sonucunu doğurmaz. Anayasa’nın 153. maddesinde yer alan ve iptal kararlarının geriye yürümezliğine ilişkin bulunan kural, iptal edilen hükümlere göre kazanılmış olan hakların ortadan kaldırılmasına engel olmak, kamu yararına aykırı sonuçları önlemek ve hukuksal işlemlerin geçerliliğini sağlamak amacıyla kabul edilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar uyarınca Anayasa Mahkemesi’nin verdiği iptal kararlarının bu karardan önce açılmış ve bakılmakta olan davaların çözümünü etkileyeceği sonucuna ulaşıldığından, Anayasa Mahkemesi’nin 08.01.2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 15.10.2009 günlü E: 2006/95, K: 2009/144 sayılı kararıyla, Gelir Vergisi Kanunu’nun 103. maddesinde yer alan “fazlası %35 oranında” ibaresinin ücret gelirleri yönünden iptaline karar verilmiş olması karşısında, ücret gelirleri belli bir miktarı aşanların %35 oranında vergilendirilmesine hukuken olanak yoktur.

Bu durumda, ihtirazi kayıtla verilen beyanname üzerine tahakkuk ettirilen gelir vergisinin fazla ödenen kısmının iadesi istemiyle açılan davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin kabulüyle, Vergi Mahkemesi kararının bozulmasına oyçokluğuyla karar verildi.”